

ЗАДУЖБИНА АНЂЕЛКА А. САВИЋА - КАФАНА "ЗАДУЖБИНА"

Зграда задужбине изграђена је 1932. године средствима познатог краљевачког трговца Анђелка А. Савића у центру града. На чеоној фасади високо изнад улазних врата, налазио се крупан натпис "ХОТЕЛ ЗАДУЖБИНА АНЂЕЛКО А. САВИЋ и супруга му ТАТИЈА".

Савић је имао велику имовину у Краљеву и Крушевцу и био је успешан рентијер. Након Првог светског рата, са супругом се преселио у Београд, а кафану је издавао краљевачким кафецијама у закуп. Тестаментом из 1924. године завештао је овај објекат "сиротој школској омладини и изнемоглим старцима и старицама вароши Краљева". Такође, у својој последњој опоруци одредио је формирање трочланог одбора, који би се старао да се његова жеља доследно спроводи у дело и да сво његово имање служи у хуманитарне сврхе.

Кафана је била просторно највећи објекат Савићеве заоставштине и имала је 180 квадратних метара. У склопу зграде поред кафане биле су и две трговачке радње. Једна радња је касније преправљена у пекару са помоћним просторијама. У саставу кафане био је и простор за кухињу, пет соба за преноћиште и једна породична соба. Испод кафане налазио се велики подрум пића, а у дворишту штала за одмор товарне и запрежне стоке.

Кафану "Задужбина" најдуже су под закуп држали Ђорђе Димитријевић - Цинцар (од 1922. до 1932) и Станко Николић (до 1941). После ослобођења, од 1944. године, кафана улази у састав "Радничко службеничке задруге", у оквиру које је радила као менза. Од 1. јануара 1947. године "Задужбину" преузима под закуп новоформирано Народно угоститељско предузеће "Столови" из Краљева, које и даље плаћа најам Фонду Анђелка Савића. Према решењу Другог среског суда за град Београд, од 6. октобра 1948. године, сва Савићева заоставштина прелази у власништво Градског народног одбора у Краљеву.

Услед извршене реорганизације "Задужбина" од 1954. до 1956. године послује као самостална угоститељска радња, а од 1956. улази у састав Угоститељског предузећа "Србија" у чијем саставу остаје дуги низ година.

Данас је овај објекат у валсништву Општине и у њему се налази продајни објекат дрогерије и апотеке Lilly.

Задужбина Анђелка А. Савића и супруге Татије део је Просторно културно историјске целине *Чаршија са тргом*. Зграда задужбине је приземни објекат грађен пуном опеком над подрумским делом који је грађен претежно ломљеним каменом у јачем кречном малтеру, а део зидова је изведен презиђивањем у пуној опеци старог формата. Међуспратну конструкцију чиниле су густо сложене тавањаче преко масивних дрвених подвлака, а преко је било изведено подашчање. Објекат је имао два димњачка канала са озиданим оцаклијама.

Након земљотреса који је задесио Краљево у новембру 2010. године, на објекту су евидентирана знатна оштећења.

ИЗВОРИ:

1. Краљевачке кафане / Милан М. Матијевић. - Краљево : Завичајно друштво "Краљево", 1998. - 353 стр. : илустр. ; 25 cm
2. Културно наслеђе у опасности 2010-2012 / Данијела Младеновић. - Краљево : Завод за заштиту споменика културе у Краљеву, 2012. - 17 стр. : илустр.; 30 cm

Нина Раденковић